

NIVEL
Kennis voor betere zorg

Publiekssamenvatting

‘Participatie van mensen met een visuele beperking’

Henriëke Kappen, Renate Verkaik, Maaïke Langelaan en Hennie Boeije. Utrecht: NIVEL

Juni 2018

Meedoen is belangrijk

Mensen vinden het belangrijk om mee te kunnen doen aan de samenleving. Als dat niet kan, worden mensen eenzaam en dat is een groot maatschappelijk probleem.

Het Nivel deed in opdracht van de Vereniging Bartiméus Sonneheerdt het onderzoek ‘Participatie van mensen met een visuele beperking’. De Vereniging Bartiméus Sonneheerdt wil dat mensen met een visuele beperking zoveel mogelijk mee kunnen doen aan de samenleving. Zij financiert daarom projecten die daarbij helpen, zoals dit onderzoek. De doelstelling van het onderzoek is:

In kaart brengen waar mensen die blind of slechtziend zijn tegenaan lopen bij het meedoen in de samenleving, welke behoeften ze hebben en wat voor soort oplossingen zij wensen.

Vragenlijstonderzoek Zien en Gezien worden

Voor het onderzoek werd een online vragenlijst gebruikt, met de naam “Zien en gezien worden”. De vragenlijst werd uitzet onder 322 mensen die zich vooraf hadden aangemeld en daarnaast konden mensen de vragenlijst direct via internet

invullen. 472 mensen meldden zich en uiteindelijk konden we 393 vragenlijsten gebruiken. Om mee te kunnen doen aan het vragenlijstonderzoek moest je 18 jaar of ouder zijn, een visuele beperking hebben en in Nederland wonen. De vragenlijst werd gebaseerd op de International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) (RIVM - Nederlands WHO-FIC Collaborating Centre, 2007).

De ICF deelt meedoen aan de samenleving op in negen onderwerpen:

1. Reizen en verplaatsen
2. Opleiding, werk, geld
3. Gevoelens, tijd en energie
4. Communicatie en ICT
5. Huishouden
6. Relaties met anderen
7. Vrijtijdsbesteding
8. Lezen en schrijven
9. Zelfverzorging

Belangrijkste onderwerpen

De drie onderwerpen waar mensen die blind en slechtziend zijn de meeste moeite mee hebben, zijn: "Reizen en verplaatsen", "Gevoelens, tijd en energie" en "Opleiding, werk en geld". 70 procent van de mensen met een visuele beperking heeft moeite op het gebied van "Reizen en verplaatsen". 52 procent geeft aan moeite te hebben op het gebied van "Gevoelens, tijd en energie". 41 procent heeft moeite op het gebied van "Opleiding, werk en geld". Met de gebieden "Huishouden", "Vrijtijdsbesteding" en "Zelfverzorging" hebben mensen het minst moeite. Met het gebied "Huishouden" heeft 32 procent moeite, met "Vrijtijdsbesteding" 16 procent en met het gebied "Zelfverzorging" 10 procent.

In de top drie zijn er geen verschillen tussen mensen die blind zijn en mensen die slechtziend zijn. Wel zien we dat mensen

die slechtziend zijn meer moeite hebben met "Lezen en schrijven" dan mensen die blind zijn. Zij vinden dit onderwerp ook belangrijker. Het gebied "Communicatie en ICT" is voor mensen die blind zijn vaker belangrijk dan voor mensen die slechtziend zijn.

Oudere mensen hebben moeite met andere dingen dan jongere mensen. Zo hebben mensen tussen de 18 en 39 jaar meer moeite met "Gevoelens, tijd en energie" en "Opleiding, werk en geld", dan mensen die tussen de 40 en 69 jaar oud zijn en mensen van zeventig jaar en ouder. Voor mensen van zeventig jaar en ouder zijn "Reizen en verplaatsen", "Lezen en schrijven" en "Communicatie en ICT" vaker belangrijk dan voor jongere mensen.

Belangrijke oplossingen

De oplossingen die mensen met een visuele beperking noemen verschillen per onderwerp. Oplossingen die het meest genoemd worden zijn "Ontwikkeling van een hulpmiddel", "Verandering van de houding van de maatschappij" en "Ondersteuning door een naaste". Bij "Reizen en verplaatsen" wordt het vaakst een hulpmiddel als oplossing genoemd. Voor "Gevoelens, tijd en energie" willen mensen vooral een verandering in houding van de maatschappij en voor "Opleiding, werk en geld" worden veranderingen in houding van de maatschappij en veranderingen in wetgeving en beleid het vaakst voorgesteld.

Tevreden

Ongeveer 60 procent van de mensen met een visuele beperking is tevreden, zeer tevreden of buitengewoon tevreden over hoe ze mee kunnen doen aan de samenleving. Er zijn geen verschillen tussen mensen die blind of slechtziend zijn.

Samenvattend

De drie onderwerpen waarmee mensen die blind en slechtziend zijn het meeste moeite hebben, zijn "Reizen en verplaatsen", "Gevoelens, tijd en energie" en "Opleiding, werk en geld". Die onderwerpen vinden zij ook het belangrijkste, of ze nou blind of slechtziend zijn. Wel zijn er verschillen tussen de leeftijdsgroepen van mensen met een visuele beperking.

Mensen van 70 jaar en ouder vinden "Reizen en verplaatsen" belangrijker dan jongere mensen, terwijl voor jongere mensen "Gevoelens, tijd en energie" en "Opleiding, werk en geld" belangrijker zijn. De oplossingen die mensen met een visuele beperking aandragen verschillen per onderwerp. Oplossingen die het meest genoemd worden zijn Ontwikkeling van een hulpmiddel, Verandering van de houding van de maatschappij en Ondersteuning door een naaste. Ongeveer 60% van de mensen met een visuele beperking is tevreden over meedoen aan de samenleving. Daarbij zijn er geen verschillen tussen mensen die blind of slechtziend zijn.

De resultaten laten zien dat wanneer er oplossingen worden ontwikkeld, dat er rekening moet worden gehouden met de behoeften van jongere en oudere mensen. Er moet extra geïnvesteerd worden in oplossingen voor mensen met een visuele beperking, omdat zij nog veel problemen ervaren met het meedoen aan de samenleving.